

”ואמרת אליו והגדתי היום לה' אלוקיך”

ואמרת אליו - אומר רש"י 'שאינך כפוי טובה' - אדם צריך להכיר טובה על כל מה שה' עושה איתו, יעקב אבינו הכיר טובה אפילו על הדברים הקטנים, ככתוב 'ויהי לו שור וחמור' - אפילו שהיה לו שור וחמור אחד - בכל מקרה 'ואשלחה להגיד לאדוני' - ישר הודה להקב"ה, ולמה דווקא כתוב 'ואשלחה' ולא והגדת? אלא 'ואשלחה' מרמז על בית השלוחים - בית השלוחים הכוונה לשדה שצמא לכל טיפת מים, ועם כזה חשק וצמא הוא רץ להודות לה',

דברי ישראל.

אנקודל'ה

”ולקחת מראשית”

וברש"י "אדם יורד לתוך שדהו ורואה תאנה שביכרה כורך עליה גמי לסימן ואומר הרי זה ביכורים" מפרש ר' אלימלך 'אדם יורד לתוך שדהו' - אדם מסתכל לתוך עצמו, 'ורואה תאנה שביכרה' ורואה את תאוותיו, ורוצה להתגבר על יצרו - אזי יזכיר לו יום המיתה "כורך עליה גמי" - יזכור איך הוא מונח בקבר וצומח עליו גמי ועשב, ואחרי ההכנעה לה' ווהתגברות על יצרו יבוא ל"ביכורים" - גמר הפרי.

נועם אלימלך

”ולקחת מראשית”

וברש"י "אדם יורד לתוך שדהו ורואה תאנה שביכרה כורך עליה גמי לסימן ואומר הרי זה ביכורים" יש להבין למה רש"י משתמש בלשון "אדם" ולא 'איש', וכן למה דווקא 'תאנה' הרי יש עוד מינים בשבעת המינים, ולמה דווקא כורך עליו 'גמי' ולא חוט וכדו'? אלא אדם הראשון חטא בזה שהוא היה כפוי טובה כשענה להקב"ה אחרי חטא עץ הדעת "האשה אשר נתת עמדי" - שהיא הכשילה אותו והיה כפוי טובה בזה שהקב"ה נתן לו את האישה וכפר בטובתו, במצוות ביכורים אנו באים לתקן את הכפיות טובה של אדם הראשון - לכן רש"י כתב דווקא 'אדם', דווקא 'תאנה' לרמז על העץ תאנה שנתכסה בעליה ככתוב "ויתפרו עלי תאנה" ובאים להכיר טובה על ידי נתינת ביכורים וכורך עליה 'גמי' - שזהו ראשי תבות ג'דולים מ'עשי ה'.

צדיקים

”והיה כי תבוא אל הארץ... ולקחת מראשית כל פרי

האדמה אשר תביא מארצך... ושמת בטנא”

ה"אור החיים" הקדוש דורש פסוקים אלו על דרך הרמז: "והיה כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלוקיך נתן לך" - זוהי ביאת האדם אל העולם העליון, ולשם מביאים את כל פרי האדמה - אלו המצוות, "אשר תביא מארצך" - מן העולם הזה "ושמת בטנא" - כאן טמון רמז נפלא. את כל המצוות יש לקיים רק על פי דרשות חז"ל, אם יקיים האדם את כל המצוות, אך יעשה זאת ללא פרושי חז"ל אלא כפי ששכלו מבין מתוך התורה עצמה, אזי "יישרף הוא והס" - הוא ומעשיו, והנה, בש"ס ישנן ששים מסכתות [ועל כן זה שיודע את כל הש"ס נקרא "גאון", השווה בגימטריא לששים], ולכן נאמר: "ושמת [את המצוות] בטנא", "טנא" בגימטריא ששים... כי רק על פי באור הש"ס אפשר לקיים את המצוות.

אור החיים הקדוש

”וענית ואמרת לפני ה' אלוקיך”

לפני שבא אדם לומר דבר לפני השם-יתברך, עליו להכניע את עצמו ולהתבונן במעוט ערכו ושפלותו. "וענית" - היינו: שתכניע את עצמך - מלשון עני מדעת - הכנעה תחילה לפני "ואמרת לפני ה'".

תפארת שלמה

”ארמי עובד אבי וירד מצרימה”

לכאורה מה הקשר בין זה שלבן רימה את יעקב לירידה למצרים? אלא כל ענין ירידת מצרים הייתה בגלל מכירת יוסף - שאחים שלו קינאו בו בגלל הכתונת פסים שקיבל מיעקב, אך כל זה היה בגלל שהיה בן זקונים, אך אם היה הבכור - אף אחד לא היה מקנא וזה היה מובן מאליו, והנה אם לבן לא היה מרמה את יעקב עם לאה - היה יוסף הבכור ואז לא היו מקנאים בו אחיו, וזהו ההקשר בין "ארמי עובד אבי" לבין "ונרד מצרימה".

דברי מהרי"א

הגיליון לזכות ולבריאות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

בכל תוכחה מסתתר ברכה, באחד הפסוקים של הקללות כתוב "שורך טבוח לעיניך ולא תאכל ממנו", "חמורך גזול מלפניך ולא ישוב לך", "צאנך נתונות לאיביך ואין לך מושיע" - כשקוראים את זה מהסוף להתחלה זה נהפך לברכה, לדוג' "ממנו תאכל - ולא לעיניך טבוח שורך".

חיד"א

א ז י ס ווארט - אלול

"אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתני בבית ה' כל

ימי חי לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו"

בתחילת הפסוק אומר דוד המלך "אחת שאלתי.. שבתני" -

שמשמעותו לשבת ולהיות ספונים בבית ה' ולבסוף הוא

אומר "ולבקר" - שהכוונה לביקור - שהוא קצר מועד - מה

כוונתו? אלא זהו דוגמא ליהודי הבא מחו"ל לא"י לאחר כמה

שנים שלא היה בארץ ובבואו לביקור בכותל תופסת אותו

התרגשות מיוחדת - היות ולא ביקר בא תקופה אורכה, וכן

הוא כאן - דוד המלך מבקש מהקב"ה שה"שבתני" שלו יהיה

באותה התרגשות כל פעם כמו ה"ולבקר" - כמו ביקור

שמגיעים פעם ב.

שמעתי בשם הגר"ש אלתר

נהגו ישראל לקרוא את פרשת כי תבוא לפני ראש השנה כדי ש"תכלה שנה וקללותיה" ולכאורה הרי היה מספיק לקרוא את פרשת כי תבוא (ששם כתובות הקללות) עצמה בשבת שקודם ראש השנה, ומדוע א"כ נהגו לקרוא גם את פרשת נצבים קודם, אלא כתוב "כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין" (פירוש: כל הברכות של כל השבוע תלויות בשבת) ואם נקרא את פרשת כי תבוא בשבת שלפני ראש השנה אזי יושפע ח"ו דברים לא טובים על השבוע שאחריו שבו חל ראש השנה.

תוספות

"ובאו עליך כל הברכות האלו והשיגך"

לכאורה אם יבואו עליו כל הברכות, למה נדרש "והשיגך" אלא אומר המהרי"ד מבעלזא שיש אנשים אשר דוחים את השפע אשר מגיע עליהם מחוסר דעה - אומרת התורה שגם על האנשים האלו "והשיגוך" - גם אז הברכות עדיין ישיגו אותו ויקבל את השפע.

מהרי"ד מבעלזא

הפסוק עולה על וידוי מעשרות וקצת קשה איך בן אדם אומר בוידוי שעשה את המצווה בשלמותו - לכאורה אמור היה להיות ההפך? אלא התשובה היא - האדם יודע את מצבו האמיתי אבל התורה מצווה עליו להגיד שהוא עשה את המצווה בשלמות ולבו נשבר בקרבו מזה שצריך לשקר במקום הקדוש, ועצם השברון לב שלו זה הוידוי עצמו.

מהר"ש מבעלזא

"ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלוֹקֶיךָ ולביתך אתה

והלוי והגר אשר בקרבך"

אנו מצווים בתורה לתת מעשר לעניים ולוויים ולגרים, רש"י מביא אחר כך מהירושלמי על הפסוק המדבר על המעשר ש"מכאן שאין פותחין לעני בגורן פחות מחצי קב חיטים" - דהיינו לתת לו בריווח גדול, ובדרך רמז אפשר להגיד שהתורה אומרת "ושמחת" - על כולם ביחד וצריך ללמוד מזה שהנתינה שלך במעשר תהיה עד כדי כך שהשמחה של הלוי והגר יהיה בדיוק כמו השמחה שלך - דהיינו שתתן לו בכזה רמה שהשמחה שלו תהיה כמו שלך.

בדרך רמז

"ולקח הכהן הטנא מידך"

כשעני מביא את הביכורים בתוך סל העשוי מקש - הכהן לוקח את הפירות יחד עם הסל ומשאיר את זה אצלו, אבל אצל העשיר שמביא את פירותיו במגש של זהב - לוקח הכהן רק את הפירות ומחזיר לו את מגש הזהב, ועל זה כתוב בגמרא "בתר עניא אזלא עניותא" (פירוש - העניות רודפת אחריו - כי לוקחים ממנו את הסל) ולכאורה היה אמור להיות ההפך, העשיר שיש לו המון כסף שיקחו ממנו את המגש זהב והעני שאין לו שיחזירו לו את הסל מקש? אלא התירוץ היא שהעני לוקחים לו את הסל מקש בכדי לקחת ממנו את העניות - ששנה הבאה יתעשר ויבוא עם מגש של זהב, והעשיר שבא עם מגש של זהב - מחזירים לו את המגש שיישאר עשיר ויבוא שוב בשנה הבאה כעשיר.

צדיקים

ושמעתי תוספת על הברכה של הכהן שמברך את העני שיבוא שנה הבאה עם מגש זהב - שאחרי האותיות "עניי" זה אותיות "כסף" וזה פירוש הגמ' "בתר עניא" - אחרי העניות "אזלא עניותא" - הולכת העניות ונהיה עשיר.

ספרים